

” Den alt overvejende del af danskerne vil holde vores kyster frie, men en del kommuner vil hellere have lidt flere skatteindtægter fra flere sommerhuse. Også her har kommuneegoisme vundet over danskerne.

Hver enkelt kommune vil have vækst, og hvis det lettest kan ske i de grønne kiler mellem "fingrene" i Fingerplanen, så må det - i en kommunal selvforståelse - være sådan. Planlægning har stadig vanskeligere ved at løfte sig ud over den dagsaktuelle kommunale hensigtsmæssighed. Og tendensen kan blive forstærket såfremt regionernes opgaver bliver overført til kommunerne.

Planlægning er en profession, som har mistet status. For sådan en gammel lektor i byplanlægning på Arkitektskolen som mig, er det værd at fundere over, hvorfor planlægningen har fået den skæbne.

Jeg tror, at der er to afgørende omstændigheder. Først drejer det sig om den fysiske planlægnings jordforbindelse. Da vi fik introduceret kommune-, regions- og landsplanlægning i den første del af 1970'erne, var troen på planlægningen stor. Planlægningen var selve vejen til en ligelig udvikling i landet. Al service og kultur kunne organiseres i et hierarkisk system, som optimerede alle borgernes nærhed til service af første, anden og tredje grad, uanset hvor i landet de boede. Den regionale udvikling var her præget af, at "industrien flyttede mod vest", så de underliggende økonomiske kræfter arbejdede i den retning, som planerne sigtede mod. Så snart den faktiske regionale udvikling drejede mod stærkere centralisering, blev planlægningen imidlertid kompromitteret. Planlæggerne havde drejet på rattet, men det var ikke forbundet med hjulene. En del af planlægningens krise falder tilbage på planlæggerne selv. Planlægningen insisterede på simpelt hen at bestemme det gode samfund. Det er hybrid.

Kommuneegoisme har vundet over danskerne

Det andet afgørende moment er kommunernes oppustning til rene bystater. Vi er i dag nået til, at endog en trafikminister fra Liberal Alliance ønsker et mere sammenhængende system for planlægning af offentlig transport i hovedstadsområdet, men områdets kommuner vil blokere. Det samme ser ud til at blive tilfældet, når det drejer sig om den videre forvaltning af hovedstadsområdets Fingerplan. Hver enkelt kommune vil have vækst, og hvis det lettest kan ske i de grønne kiler mellem "fingrene", så må det i en kommunal betragtning være sådan. Kommunerne er blevet så store og politisk magtfulde institutioner, at de uvægerligt drives til at ville selv og forkaste betragtninger, som ser ud over de enkelte kommunegrænser. Den alt overvejende del af danskerne vil holde vores kyster frie, men en del kommuner vil hellere have lidt flere skatteindtægter fra flere sommerhuse. Også her har kommuneegoisme vundet over danskerne.

Planlægning – over kommunegrænsen

Vi har altså brug for en mere robust fysisk planlægning, der klarere tegner nogle fundamentale værdier og prin-

cipper op, og som forekommer mere forståelige og fornuftige i den brede befolkning. Her er netop fingerplanen et fremragende eksempel. En vision, som blev foldet ud for 70 år siden, er fortsat bredt forståelig i dag. Den har været robust og rummet vækst, men den har også holdt fast i basale værdier og principper.

Og så har vi brug for at få knækket kommunernes selvtillstrækkelighed, når det gælder dispositioner med store effekter for det omgivne samfund. Det er imidlertid ikke nogen nem sag, og det bliver ikke nemmere, såfremt regionernes opgaver bliver overført til kommunerne.

De to indsigter er sammenhængende. Det basale her er efter min vurdering, at kommunegeskæftigheden har udviklet sig til en så dominerende tendens i det danske samfund, at planlægning har stadig vanskeligere ved at løfte sig ud over den dagsaktuelle kommunale hensigtsmæssighed.

Af forskningschef Henrik Christoffersen, CEPOS

